SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2025/26:4197

av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)

med anledning av prop. 2025/26:271 En förändrad abortlag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i den föreslagna lagstiftningen bör framgå vilka yrkesgrupper som är behöriga att utföra abort eller avbryta graviditet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I propositionen föreslås ändringar i abortlagen som syftar till att modernisera lagen språkligt och anpassa den till den medicinska utvecklingen och gravida kvinnors behov. Vi socialdemokrater välkomnar förändringarna som ju bl.a. innebär ökad möjlighet att genomföra aborter i hemmet samt att bl.a. barnmorskor självständigt får handlägga medicinska aborter. Vi välkomnar också att det kommer att krävas ett godkännande för nya sjukvårdsinrättningar som ska utföra aborter.

I propositionen föreslås att det i lagstiftningen ska framgå att abort och avbrytande av graviditet endast får tillhandahållas inom ramen för ett allmänt sjukhus eller en annan hälso- och sjukvårdsverksamhet som är särskilt anpassad för ändamålet och som Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) har godkänt. I författningskommentaren anges att det av 5 § framgår att hälso- och sjukvårdsverksamheten ska vara särskilt anpassad för ändamålet. Med uttrycket avses att det ska finnas personal, utrustning och lokaler som krävs för att bedriva en god och säker abortvård. Det innebär exempelvis att det ska finnas personal som har särskild kompetens inom området. Olika krav kan uppställas beroende på bl.a. vilken abortmetod som används. Det krävs t.ex. annan kompetens och andra lokaler för kirurgisk abort än medicinsk abort. Den närmare innebörden av detta menar man får avgöras i rättstillämpningen.

Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) anser att det även fortsättningsvis bör anges vilka yrkesgrupper som är behöriga. Regeringen delar inte denna bedömning utan anser att kompetens bör avgöra vilken hälso- och sjukvårdspersonal som får utföra vilka

insatser. Vi menar att regeringens förslag till skrivning inte är tillräckligt tydlig för Ivos godkännande. Ivo har i sitt remissyttrande framhållit att det även fortsättningsvis ska anges vilka yrkesgrupper som är behöriga att utföra abort eller avbryta graviditet, och Socialstyrelsen anser att det finns skäl att ytterligare utreda om behörigheten bör begränsas i någon omfattning. Västra Götalandsregionen anser att det krävs förtydligande gällande kunskap och kompetens kopplat till legitimation. Regionen påpekar att det enligt 1 kap. 4 § patientsäkerhetslagen (2010:659) är flera olika yrkesgrupper som ingår i ordet hälso- och sjukvårdspersonal, vilket per definition inte reglerar abortvården till någon legitimerad yrkesgrupp, kunskap eller kompetens. Utöver legitimerade läkare, barnmorskor och sjuksköterskor arbetar även annan hälso- och sjukvårdspersonal utan legitimation på abortmottagning, och därför krävs ett förtydligande gällande kunskap och kompetens kopplat till legitimation. Det borde därför också i lagstiftningen framgå vilka som får utföra abort.

Mot bakgrund av risken för oseriösa aktörer och välfärdsbrott inom hälso- och sjukvården finns det skäl för att kraven på godkännande av nya aktörer finns kvar. Vi utesluter inte att frågan utreds samlat för all hälso- och sjukvård, men till dess bör det finnas krav på godkännande och angivet vilka yrkesgrupper som är behöriga att utföra abort eller avbryta graviditet. Regeringen bör därför återkomma med förslag om vilka yrkesgrupper som ska vara behöriga att utföra abort eller avbryta graviditet.

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Anna Vikström (S)

Karin Sundin (S)

Mikael Dahlqvist (S)

Gustaf Lantz (S)

Agneta Nilsson (S)

Dzenan Cisija (S)